

canonicam obtinent auctoritatem ex Ecclesiæ definitione. Cornel. *ibidem*.

134 Apud omnes in comperto est, primæ Epistolæ auctorem fuisse B. Joannem Apostolum, Cornel. à Lapide *vers. Quoad secundum*, qui Græcè ad Parthos scripsit Cornel. *vers. Porro epistola hæc, & vers. Græcè scriptam*, Lorin. *cap. 5. ad finem*, Card. Baron. *Annal. tom. 1. anno 99.* quo hanc epistolam scriptam tradit: qui annus concurret cum septimo Clemens I. Pontificis, & primo Nervæ Imperatoris. At Cornel. *in d. proem. ad fin.* ait nihil certum quoad annum dici posse, videri tamen sub idem tempus, quo Evangelium, D. Joannem jam senem epistolam istam conscripsisse. Vide Spond. *in Epitome Baron. d. anno 99. tom. 1. num. 4.* Gualt. *pag. 4.* Bellarm. *de Scriptor. Eccles. sec. 1. verb. Joannes Apostolus.*

135 De auctore secundæ, ac tertiæ epistolæ, sicut & de illius auctoritate, quæstio fuit; quia non Joanni Apostolo, sed alii Presbytero tribuebantur. Sed jam post Ecclesiæ declarationem ambigere non licet ulli, quin canonicæ, & ab Apostolo conscriptæ sint. Has utique edidit sub senium, sed quo anno non apparet. Vide Cornel. à Lapide *in proem. ad epist. 2. D. Joan. Sixt. Senens. & Biblioth. Sac. ubi proxime*, Illecas *Hist. Pontific. tom. 1. lib. 1. cap. 1. vers. San Juan Evangelista.* Obiit D. Joannes sub imperio Trajani, anno Christi 101, à passione Domini 68, ut ex D. Hieronymo, ac Card. Baronio observat Cornel. à Lapide *sup. quavis alii sentiant D. Joannem adhuc mortali vita potiri, ut refert Illecas.*

Verf. Juda Apostoli epistola una.

136 Hæc epistola deutero-canonica est, quia de ejus fide olim ambigebatur: sed jam nulli dubitationi locus relinquitur, cum Ecclesia ipsam in numerum divinarum Scripturarum multis ab hinc annis reulerit, & ab Apostolo Juda Thaddæo editam decreverit. Cornel. à Lapide *in proem. ad eam vers. Quoad primum, & in proem. ad 1. D. Joan. vers. Secundi vocantur*, Senens. *sup. vers. Juda epistola*, Biblioth. Sac. *verb. Judas*, Illecas *sup. vers. San Judas Thaddæo*, Lorin. *in prefat. ad hanc epist. cap. 1. & 2.* Card. Baron. *anno 68. à num. 5.* ubi Spondan. *num. 3.* Gualt. *sec. 1. pag. 1.* Card. Bellarm. *lib. 1. de verb. Dei, cap. 18. & de Scriptor. Eccles. sec. 1. verb. S. Judas Apostolus.* Usus est Apostolus Græco sermone, quia ubique gentium valde usitabatur, Lorin. *ubi proxime, cap. 6.* Cornel. *in d. proem. ad epist. 1. S. Joan. vers. Græcè scriptum.* De tempore, quo exarata fuerit, nihil certi definiri potest, Cornel. à Lap. *in d. proem. ad epist. B. Judæ, vers. ult. Lorin. c. 4.* Animadvertendum est, hanc epistolam persimilem esse secundæ S. Petri, unde plures sententias ex una in alteram transcriptas existimant Alcazar *in Apocalypsi, cap. 14. nota 4.* Lorin. *d. cap. 4. in fin.* Cornel. à Lap. *ubi proxime*, qui omnia in quibus utraque epistola convenit, recenset. At dubium est quis ex duobus Apostolis prior scripserit. Vide Baron. & Spondan.

137 De prioritate & ordine septem canonicarum epistolarum pluribus agit Lorin. *in pref. ad epist. 1. D. Joan. cap. 3.* De illarum nomine, quare scilicet Catholicæ nuncupentur, idem Lorin. *ibi, cap. 2.* & Corn. à Lapide. *in argumento ad epist. canonic. à princip. De auctore genere, vita, & obitu,* Cornel. *in proem. ad singul. epist.*

Verf. Post Propheticas, & Evangelicas.

Hæc est pars secunda Concilii Romani, prout prænotatum est supra, *num. 2.* ubi de majestate, & prærogativa Ecclesiæ Romanæ disseritur. At præmittere oportet, Romanam Ecclesiam dupliciter accipi posse, vel pro sola illa Ecclesia particulari, quæ olim Romæ fuit, & nunc est: vel pro collectione omnium Fidelium, qui toto orbe dispersi adhærebant olim Romano Pontifici, & nunc etiam adhærent, quæ à nobiliori sui parte Romana dicitur. Ita Becan. *in compend. controvers. hujus tempor. lib. 1. cap. 3. de Ecclesia, conclus. 5. num. 58.* Gelasius ergo agit de Ecclesiæ Romanæ particularis primatu, ac præminencia super omnes alias totius orbis, quarum ipsa domina, caput, & magistra passim vocatur Cornel. à Lap. *in proem. ad epist. 1. D. Petri, vers. ultimo, Card. Tusch. lit. E, concl. 3. n. 3. 4. 6. & 20.* de quo plenè suo loco dicendum.

Verf. Quibus Ecclesia Catholica fundata est.

Verbum Ecclesia, multifariam usurpatur, *l. 1. tit. 10. p. 1.* Card. Tusch. *n. 13. & 14.* Franc. Valente *in concordia Jur. Pontific. p. 1. disp. 1. q. 4. sect. 1. n. 1.* Est vox Græca, quæ convocationem significat, quia fideles ex Divina vocatione in unum corpus congeruntur, Valente *ubi proxime*, P. Suar. *de Fide, disp. 9. sect. 1. n. 1.* Valentia *de reb. fid. hoc temp. controvers. in analysi Fid. Cathol. lib. 6. cap. 2. ibi princip. Lorin. in epist. B. Judæ, vers. 1. verb. Et vocatis*: nam Ecclesia prout est omnium Fidelium collectio, definitur quod sit corpus quoddam politicum, seu morale, ex hominibus veram Fidem Christi profitentibus compositum, P. Suar. *sup. sect. 1. num. 3.* Aliter ab aliis describitur, seu definitur Ecclesia apud Valentem *d. q. 4. sect. 1. n. 3.* & apud Valentiam *d. cap. 2. vers. Secundum postremum, cum seqq.*

140 His de Ecclesia obiter adnotatis, oportet cum D. Covarruv. advertere, quod licet Christus sit primarium Ecclesiæ fundamentum, juxta ea quæ præmissimus supra, *num. 13.* tamen Ecclesia edificata, & fundata dicitur super Petrum, alioquin Apostolos ac Prophetas, qui ceu Vicarii Christi Fidem, & Ecclesiam per totum terrarum orbem diffuderunt, ac confirmarunt, Lorin. *sup. 1. B. Petri, cap. 2. vers. 5. verb. Lapidum vivum*, Senens. *in Bibliotheca Sancta, lib. 6. annotat. 68.* Sic Ecclesia Catholica rectè dici poterit fundata, & innixa sacris Scripturis, quoniam ex illis infallibilia haurit, & perhibet fundamenta, ut adversariorum versutus cavillationibus superatis, illibata firmiter usque ad consummationem sæculi per Dei gratiam in Fide persistat, necnon ut quæ Fidelibus credenda proponit, comprobet, ac suæcat. Egregiè ad rem D. August. *lib. 1. de doctrina Christiana, cap. 37.* sic fatur: *Tiubabit Fides, si Divinarum Scripturarum vacillet auctoritas.* Quosensu Gelasius ait, Ecclesiam sacris Scripturis fundatam.

Ibi: Hæc etenim ratione.

141 Canonici libri passim à Sanctis Patribus, & Interpretibus Divini vocantur, quia Deum auctorem habent, D. August. *ubi proxime.* Origen. *in comment. ad cap. 1. S. Joan. ibi: Divina scriptura*

142 *prout mundus est intelligibilis.* Cornel. à Lapide. *de encomiis Sacra Scriptura, vers. Visum ergo, & alibi frequentissimè*, Sixt. Senens. *in Bibliotheca Sancta, lib. 1. sect. 1. in principio*, quos & nos imitati sumus non semel sub hoc capite. Dicitur etiam Scriptura sacra, & sancta, ab auctore, & materia. Pat. Suar. *de Fide, disp. 5. sect. 3. num. 4. ad fin.* De variis nominibus sacra Scripturæ, vide Theatrum vitæ humanæ *lit. B, verb. Bibliorum nomina, tom. 2.*

Ad Num. 10.

142 Quatuor Ecclesiæ proprietates recensentur in Symbolo, & in extravag. *Unam sanctam, de majorit. & obedient.* nempe quod sit Una, Sancta, Catholica, & Apostolica, ut observat Suar. *sup. disput. 9. sect. 7. in princip. de quibus Cardin. Bellarm. lib. 4. de nois Eccles. Valentia sup. d. lib. 6. Suar. d. sect. 7. per tot. Marta de jurisdict. part. 1. in relection. ad d. extravag. Unam sanctam, cap. 9. cum aliis*, Becan. *sup. d. cap. 3. conclus. 2. ex num. 11.* August. Barbofa *in collectan. ad d. extravag. num. 1.*

143 Catholicum vox Græca est, qua generale, sive universale significatur, & quod circa omnia versatur. Inde Medici pharmacum Catholicum appellant quod cunctis humoribus evacuandis aptum est. Præcepta universalis, vel perpetua Catholica dicuntur, ut ait Quintilian. *lib. 2. cap. 13.* Sic Cornel. à Lapide *in argum. ad Epist. Canonic. vers. Similes*, Calepin. *verbo Catholicus*, Cornucop. *col. 1000. in princip.* Similiter Epistolis septem Canonicis B. Petri, Joannis, Jacobi, & Judæ, Catholicarum nomen inditum est; quia universales, non uni, vel alteri civitati, aut personæ tantum, sed omnibus Christi Fidelibus, multitudinive gentium mandabantur. Cornel. à Lapide *ubi proxime*, Lorin. *in prefat. ad epist. 1. D. Joan. cap. 3.*

144 Sic Ecclesia, quæ est Fidelium omnium congregatio, qui ubique terrarum commorantur, & ita per universas mundi plagas diffusa dignoscitur, Catholica ob sui universalitatem vocatur. D. August. *epist. 170. ad Severin.* inquit: *Ipsa est Ecclesia Catholica, quod per totum orbem terrarum diffunditur.* B. Irenæus *lib. 1. advers. Valentinian. cap. 3.* Becan. *d. concl. 2. num. 13.* Spondan. *in Epitom. Baron. tom. 1. anno 45. n. 2.* Theatr. vitæ humanæ *verb. Catholici*, Valentia *in d. Analysis, lib. 6. cap. 2. vers. Est praveca*, Suar. *d. sect. 7. n. 5.* Est universalis, quia omnium personarum, locorum, & temporum, communemque doctrinam complectitur, per quod ab hæresibus maxime secerit, quæ sunt particularium personarum, regionum & ætatum suis limitibus ac angulis circumscriptæ, quod latius prosequuntur Suar. Valente, & Becan. *ubi proxime*, Cornel. à Lap. *sup. vers. Inde Fides*, Lexic. Calvini *verb. Catholica.* Hinc Catholici nuncupantur, qui Ecclesiæ Romanæ adhærent, veram Christi fidem profitentes quo ab hæreticis distinguuntur. Spondan. *sup. n. 3.* Theatr. vitæ humanæ *ubi proxime.* Hanc universalitatem non obtinuit Synagoga Judæorum, quia diffusa non est per totum orbem, sed per Palestinam solum. Non duravit in perpetuum, sed usque ad Christi mortem. Præterea non fuit omnium gentium, cum extra illam homines salvi fieri possent, ut Ninivite. Ita Becan. *ubi nuper.*

Ibi: Unus thalamus Christiana, inquam, Fides.

145 Secunda Ecclesiæ proprietas hic exprimitur, videlicet quod sit una: sic in Concilio Constantinopolitano generali II, adjectum est Symbolo verbum *Unam*, quod in Nicæno omisum fuerat, teste Franc. Valente *in concordia Jur. Pontif. p. 1. disp. 2. q. 4. sect. 1. n. 12.* Hæc unitas Ecclesiæ pluribus sacra Scripturæ testimoniis demonstratur, quæ congerit fuse differens Marta *sup. cap. 11. per tot.* quibus addendum illud D. Pauli *1. ad Corinth. cap. 10. ibi: Unum corpus multi sumus omnes, qui de uno pane, & calice participamus.* Et sicut de Fide adnotat Valente, & August. Barbofa *ubi proxime*, Becan. *num. 11.* Valentia *d. lib. 6. cap. 4. vers. Primò igitur.* Suar. *disp. 9. sect. 4. n. 1.* cum aliis.

Ibi: Ecclesiam esse fundatam super fundamentum.

146 Tertia proprietas Ecclesiæ est, quod sit Apostolica, quoniam fundata est Apostolorum predicatione, & suo modo super Petrum & alios Apostolos, ac aliis rationibus, quas adducit Suar. *disp. 9. sect. 7. n. 6.* Becan. *d. concl. 2. n. 14.* August. Barbofa *ubi proxime*, Tertull. *lib. de prescrip. advers. hæretic. cap. 20. cum seqq.* Valentia *d. cap. 2.*

Ibi: Sic etenim eam agnoscit Pacianus.

147 Ecclesiæ definitio tradita est supra, *num. 139.* Illam ita describit Franc. Valente *ubi proxime, d. sect. 1. num. 2.* Est cæterus hominum ejusdem Christianæ Fidei professione, & eorundem Sacramentorum communione colligatus sub legitimum Pastorum regimine, præcipue unitus Christi in terris Vicarii Romani Pontificis. Latius & eleganter B. Irenæus *lib. 1. advers. Valentinian. cap. 3.* cujus verba recensentur in Lexic. Calvini, *verbo Catholica.*

Ibi: In quo cætu & bonos, & malos dicimus esse permixtos.

148 De Fide est, in gremio Ecclesiæ Catholicæ non solum justos, sed etiam peccatores, qui in vera Christi fide persistunt, contineri P. Suar. *de fide, disp. 9. sect. 7. n. 10.* Marta *sup. cap. 11. n. 17.* Franc. Valente *in d. concord. part. 1. in comment. ad Clem. unic. de Sum. Trinit. annot. 11. n. 14.* Valentia *de reb. fid. hoc temp. controvers. in Analysis Fid. Catholica, lib. 6. cap. 2. vers. ubi. D. Gregor. homil. 38. sup. Evangel. relatus in cap. Hac autem 15. 23. q. 4.* D. August. *serm. 42. de verb. Apost.* cujus verba habentur in cap. Fortè, *11. ead. quest.* Becan. *sup. d. cap. 3. concl. 1. n. 4.*

149 At objicitur, Ecclesiam eam habere proprietatem, ut sancta sit, ut asserimus supra, *num. 142.* notaruntque Suar. *d. sect. 7. n. 3.* Valentia *d. cap. 2.* Becan. *n. 12.* Aug. Barbofa *sup. & alii communiter.* Quomodo igitur iniquitatibus polluta membra illi esse possunt, sicut rectè perpenditur à D. Hieronymo *sup. cap. 5. epist. ad Ephesios*, ubi ait: *Ecclesia Christi gloriosa est, non habens maculam, neque rugam, aut aliquid istiusmodi. Qui ergo peccator est, & aliqua sordè maculatus, de Ecclesia Christi non potest appellari, &c.* Quæ verba extant in cap.